

und er sodann wieder zurück mit Associirung (in Gesellschaft) des General Starhembergischen Secretary Durings depechirt eilends geschickt) worden.«

Ta Valvasor ali Premegg je slepár, kateremu je bilo morda ime Lehmberg; pozneje je pristavil to ime za plemiški nazivek imenu Premegg, da se je izdajal za plemiča kranjskega. Da bi uspeval še bolje, vzdel si je pozneje še ime slavnega našega zgodovinarja Valvasorja, o čegar imenitnosti je morda slišal za svojega bivanja v Ljubljani, kjer se je vsekakor nekoliko časa mudil v pustolovnem življenji svojem. V zgovoru se je skliceval, kakor se vidi, tudi na poveljujočega generala Gvidona grofa Starhemberga, ki je, kakor znano, delj časa bival v Ljubljani komtur nemškega viteškega reda, in na kavalirja Lamberga in Herbersteina, ki sta tedaj še imela posestva na Kranjskem.

P. pl. Radics.

»**Iz Crne Gore i Hercegovine.**« Uspomene vojevanja za narodno oslobodjenje 1876. Sa trideset i dve slike. Napisao A. Pajević. U Novom Sadu. Izdaje i štampa A. Pajevića. 1891. — Ta knjiga podaja na 456 straneh slikovite spomine o zadnji vojni leta 1876., katero je opazoval pisatelj na svoje oči. Vsega skupaj obseza 37 člankov; nekaj jih je bilo že natisnjenih v dnevnih srbskih listih, katerim je pošiljal Pajević izvestja s črnogorskih bojišč; nekatere članke pa je pisatelj prvič priobčil v tej knjigi, spisavši jih po dnevnih svojih beležkah. Na čelu »Uspomen« vidimo lepo sliko črnogorskega kneza Nikole, sicer pa je vtisnjenih v berilo še 31 slik, večinoma dobro pogojenih. — Knjigo priporočamo vsakomur, ki je zmožen srbskega jezika in si želi oživiti spomine na poslednje junaško vojevanje jugoslovansko. Dobiva se pri A. Pajevići v Novem Sadu po 1 gld. 20 kr.

Rovaš - raboš. V našem listu je bila že često omenjena staroslovanska navada, zarezovati račune in pogodbe na omajene palice. Ta navada se je najbolj ohranila v Bolgarih, kakor piše dr. Jireček v najnovejšem svojem delu »Das Fürstenthum Bulgarien«. Na Bolgarskem se zapisujejo vsi računi na rabuš, kateremu zaupajo več, nego popisnemu in s pečatom potrjenemu popirju. Vsak kmet ima pri županu shranjeno svojo »klečko« (palico), na kateri so zarezani občinski in državni davki. Takó ima tudi vsaka občina svojo »glavno knjigo« t. j. dolg drog z zarezi, ki naznanjajo, koliko plačujejo občani davkov. Dr. Jireček je videl leta 1883. v vasi Pazarel pri Sredci takšen občinski »arhiv«, sestojč od štirih glavnih drog in blizu 250 paličic. Župan je vedel na pamet, čegava je vsaka paličica, in tudi vsak kmet je poznal svojo po navpičnih in vodoravnih zarezah, ki so bile vrezane na nje gorenjem konci. Rabuši so vsi obrezani na štiri ogle. Na jedni strani je zarezano, koliko mora dotičnik plačati, na drugi pa, koliko je že plačal. Jireček misli, da so to tisti »znaki in zareze«, s katerimi so beležili Slovani, predno se je uvedlo pismo, in katerih se spominja starobolgarski menih Hrabr. Tudi srbski izraz porez za davek ima tisti izvor. Celo Turki so vzprejeli za davek besedo »kesim« od »kesmek« — rezati.

Jirečkova knjiga je jako zanimiva, ker opisuje tudi prebivalce, njih običaje in pesmi, duševno kulturo, ustavo in upravo ter najnovejšo zgodovino bolgarsko. Zato bodi priporočena onim našim čitateljem, ki se zanimajo za razmerje na balkanskem polotoku. — Dobiva se pri Tempskem na Dunaji in v Pragi.

S. R.

»**Gorski vienac**«, o katerem smo poročali v predzadnji številki, da je izšel v švedskem prevodu, preložen je sedaj tudi na bolgarski jezik. Prelagatelj *P. Ivanov* je sicer prevedel jedino izbrana mesta in izpustil dobro tretjino vsega izvirnika, vendar sta ti dve tretjini prevedeni izborni; zlasti dikcija ni kar nič izgubila svoje lepote. Zatorej pravi kritika, da je bolgarski prevod mnogo boljši od nemškega Kirstejevega, čemur pa se ni čuditi, ako pomislimo, kako sta si podobna oba slovanska jezika.